

Par III kategorijas patvertnēm

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas
dienests

Civilās aizsardzības pārvalde

15.10.2026. | Rīga

Grozījumi Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumā

Patvertne – būve vai tās daļa, kas paredzēta cilvēku aizsardzībai no bīstamiem faktoriem, kas rodas katastrofas, militāra iebrukuma vai kara gadījumā

Patvertnes tips	Aizsardzība pret	Izvietojums	Izveidošanas prasības
*I kategorija	 	 A un B KIO patstāvīgi uzturas darbinieki	Obligāti
*II kategorija		 - dzīvojamā māja 5 < stāvi - izglītības iestāde - ārstniecības iestāde - publiskā ēka 2500 < m ²	Obligāti izņemot gadījumus, kad pašvaldība ļauj nebūvēt.
**III kategorija		 Pagrabos, pazemes stāvos	Brīvprātīgi

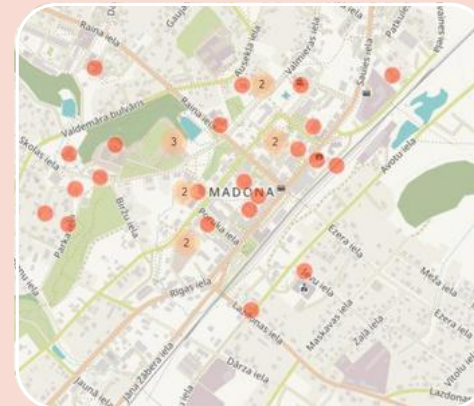
Patvertņu būvnormatīvs
LBN 210-25
(25.07.2025)

VUGD vadlīnijas

*I un II kategorija lielākoties attiecināma uz objektiem, kas tiks projektēti un būvēti pēc 2027. gada

**III Kategorijas patvertnes aizsardzības un novērtēšanas prasības ir pielīdzināmas VUGD izstrādāto vadlīniju prasībām

Normatīvo dokumentu bāze

Patvertņu
būvnormatīvs
LBN 210-24

Vadlīnijas par
minimālajām
prasībām telpu
pielāgošanai III
kategorijas
patvertnes
izveidošanai

1. pielikums Patvertņu
piekļūstamības
vadlīnijas

MK noteikumu
projekts
«Kārtība, kādā
pielāgota būve
vai tās daļa
atzīstama par
patvertni, un
kārtība, kādā
veic patvertņu
pārbaudes»

MK noteikumu
projekts par
Civilās
aizsardzības
zīmju sarakstu
un to
izvietojanas
prasībām

Grozījumi
«Noteikumi par
civilās
aizsardzības
plānu struktūru
un tajos
iekļaujamo
Informāciju»

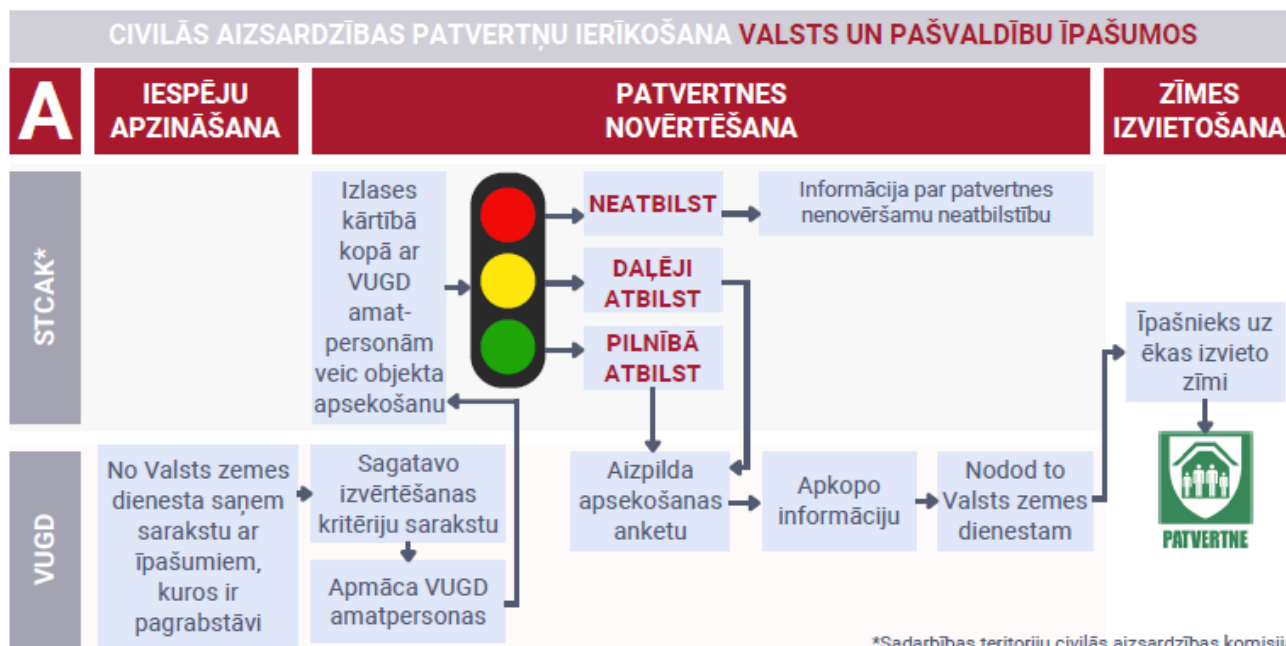
Minimālās prasības III kategorijas patvertnes izveidošanai

Izveidotas pamatojoties uz:

- Ukrainas pieredzi un vadlīnijām
- Igaunijas rekomendācijām
- Somijas normatīvajam regulējumam

Patvertņu apsekošanā tiek

- vērtēts:
1. Būvkonstrukcijas un telpas raksturojums (*Obligāti*)
 2. Iespējamie uzlabojumi (*nodrošinājums*)
 3. aprīkojums (*vēlams*)

MINIMĀLĀS PRASĪBAS III KATEGORIJAS PATVERTNES IERĪKOŠANAI

III kategorijas patvertnes var izveidot dažādu būvju pagrabstāvos vai pazemes stāvos (piemēram, dzīvojamo māju pagrabos, pazemes autostāvvietās), kā arī cokola stāvos, lai militāra apdraudējuma gadījumā pasargātu iedzīvotājus no sprādziena triecienviļņa ietekmes un šķembām.

	TEPLU RAKSTUROJUMS		JĀ	NĒ	PIEZĪMES
Obligātie nosacījumi	Patvertnes telpas ir lielākas par 20 kvadrātmetriem		☒	☐	
	Sienas un griestu pārsegumi ir uzbūvēti no dzelzsbetona, blokiem vai ķieģeļiem		☒	☐	
	Telpās nav ūdensvada, apkures, kanalizācijas un citu maģistrālo inženierkomunikācijas tīklu (izņemot ēkas iekšējos inženiertīklus)		☒	☐	
	Telpa nav applūdusi		☒	☐	
	Telpās neatrodas bīstamas ķīmiskas, uzliesmojošas, viegli uzliesmojošas un sprādzienbīstamas vielas		☒	☐	
	Telpās nav atkritumu, būvgružu, konstrukciju un priekšmetu ar asām malām (var radīt papildu apdraudējumu cilvēkiem, uzturoties patvertnes telpā)		☒	☐	
	Rezerves izeja (ja telpu lietderīgā platība ir lielāka par 250 kvadrātmetriem, patvertnei jābūt vizmaz 2 izejām. Ja nav otru durvju, izmanto logus, lūkas)		☐	☐	
Nodrošinājums	Patvertnes ieejas/izejas ir noslēdzamas, lai novērstu dūmu, putekļu un citu piesārņotāju iekļūšanu		☐	☐	
	Durvis izgatavotas no nedegošiem materiāliem (metāla vai ar skārdu apšūts koks) un atveras virzienā uz āru		☐	☐	
	Iespēja iekļūt patvertnes telpās ar bērnu ratiņiem un cilvēkiem ratiņkrēslos patstāvīgi vai ar līdzcilvēku atbalstu		☐	☐	
	Ventilācija (dabiskā vai mehāniskā)		☐	☐	
	Energoapgāde		☐	☐	
	Ūdensapgāde (ūdensvads vai tvertnes - 2 litri ūdens uz cilvēku)		☐	☐	
	Kanalizācija (ar biotualetes risinājums - 1 tualete uz 20 cilvēkiem)		☐	☐	
Aprīkojums	Pirmās palīdzības aptieciņa		☐	☐	Ugunsdzēsības aparāts (ūdens-putu)
	Atkritumu maisi vai tvertnes		☐	☐	Autonoma elektroenerģijas ražošanas iespēja (elektroģenerators, akumulatori)
	Vietas sēdēšanai (soli, krēsli uc.) paredzot vietu vienam cilvēkam apmēram 0,5 x 0,5 metri, un ierīko vietas gulēšanai/atpūtai, kas var būt vairākos stāvos - vieta vienam cilvēkam apmēram 0,8 x 1,9 metri		☐	☐	Radiouztvērējs, alternatīvā apgaismojuma ierīces, telpu termometrs, CO2 mērītājs u.c. ierīces
	Dūmu detektors		☐	☐	Instrumenti (lāpsta, liekšķere, laužņi, cirvji, zāģi), kas palīdzētu atbrīvot izeju no gruvešiem
	Ugunsdzēsības pārklājs		☐	☐	

Patvertņu apsekošana

Valsts un pašvaldību ēku apsekošana un novērtēšana

787

Uzstādītas zīmes

Izmitināšanas
kapacitāte

509645

27,49%

4710

3263

Apsekoti
objekti

Novērtēta
atbilstība
prasībām*

ATBILST

396

DAĻĒJI ATBILST

1266

NEATBILST

1602

Obligātās prasības III kategorijas patvertnēm – minimums ekspluatācijai

Konstrukcija un novietojums

Dzelzsbetona vai ķieģeļu sienas un pārsegumi
Telpas – sausas, neapplūstošas
Cokola stāvs: iedziļinājums $\geq 1,5$ m
Ne tehniskajās telpās
Nav maģistrālo inženierkomunikāciju

Platība un pieejamība

Publiska patvertne: ≥ 20 m²
Ietilpība: **0,75 m² / personai** (lietderīgā platība)
Pieejama cilvēkiem ar kustību traucējumiem (patstāvīgi vai ar līdzcilvēku atbalstu)

Ailes, ieejas, izejas

Ārsienas bez logiem un vārtiem
Ja ir ailes – 24 h laikā nodrošina aizsardzību pret sprādziena vilni
Logs, lūka kā rezerves izeja
 ≥ 250 m² – vismaz 2 izejas

Inženiertehniskās sistēmas

Ventilācija
Elektrība un apgaismojums
Rezerves apgaismojums ≥ 12 h

Ūdens un sanitārija

Dzeramais ūdens: ≥ 2 l / personai / 24 h
Tualetes:
- ar kanalizāciju: 1 uz 50 cilvēkiem
- bez kanalizācijas: 1 uz 20 cilvēkiem
Roku un virsmu dezinfekcija

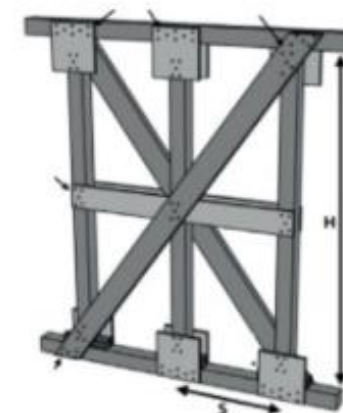
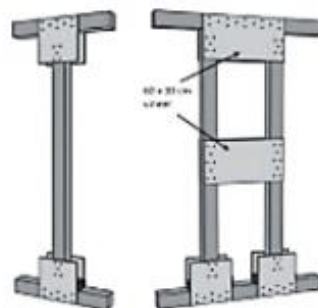
Aprīkojums un drošība

Sēdvietas: 0,75 m² / personai
Guļvietas: $\geq 10\%$ (1,87 m² / personai)
Aptieciņa: 1 uz 100 cilvēkiem
Ugunsgrēka detektori
Ugunsdzēsības pārklājs
Mobilie sakari un ierīču uzlāde
Atkritumu savākšana

Ieteicamās prasības III kategorijas patvertnēm – augstāka drošība

- Inženiertīklu atslēgšanas ierīces
- Rezerves elektroapgāde (ģenerators / akumulatori)
- Ģenerators ārpus cilvēku uzturēšanās telpām
- Radio, baterijas, termometri, CO₂ mērītājs
- Ugunsdzēsības aparāti (ūdens-putu)
- Instrumenti izeju atbrīvošanai

**Patvertnē var izvietot papildu aizsardzību
pret iegruvumiem – griestu balstus**

<https://www.vugd.gov.lv/lv/vadlinijas-rekomendacijas-par-minimalajam-prasibam-iii-kategorijas-patvertnes-ierikosanai>

Ieteicamā aprīkojuma katalogs III kategorijas patvertnēm

Galvenais princips: aprīkojuma izvēle jāpielāgo konkrētajam objektam un cilvēku skaitam

- Katalogs ir informatīvs ieteikumu kopums, nevis obligāts pilnais iepirkumu saraksts
- Nav nepieciešams katrā patvertnē iegādāties un uzstādīt visas 66 pozīcijas
- Drīkst izmantot jau pašvaldības rīcībā esošu aprīkojumu, ja tas ir pieejams un piemērots

Pieejams VUGD tīmekļa vietnē: Sākums > Par mums > Darbības jomas > Civilā aizsardzība > Patvertnes > Ieteicamā aprīkojuma katalogs III kategorijas patvertnēm
(saite uz katalogu: <https://www.vugd.gov.lv/lv/ieteicama-aprikojuma-katalogs-iii-kategorijas-patvertnem>)

Kataloga struktūra

Katra pozīcija ir aprakstīta tā, lai atbalstītu tehnisko specifikāciju

Kādu risku vai vajadzību aprīkojums risina

Būtiskie tehniskie parametri, materiāli, jauda, izmēri vai sertifikācija

Atsauce uz Ministru kabineta 2025.gada 27.maija noteikumu Nr.318 14.punkta apakšpunktu un/vai 24.punkta apakšpunktu – finansējuma attiecināmības orientieris

Ja pozīcijai nav atsaucē, aprīkojumu iespējams iegādāties par projekta pieteicēja līdzekļiem

Nr.		Ugunsdrošība		Pielietojums	Īpašības	Atsauce**	EIS*** pozīcija (paraugi)
1.	Autonomais dūmu detektors	Dūmu noteikšana apkārtējā telpā un cilvēku rīdināšana.	"CE" marķējums. Atbilst Latvijas standartam LVS EN 14604:2007 L. Paredzēt atbilstošu rezerves bateriju daudzumu.			14.7.	
2.	Ugunsdzēsības pārklājs	Ugunsgrēka dzēšanai sākotnējā stadijā, pārtraucot skābekļa piekļuvi degšanas vietai.	Izgatavots no ugunsizturīga stikla šķiedras auduma. Ieteicams, lai ugunsdzēsības pārklājs atbilst Latvijas standartam LVS EN 1869:2019 "Ugunsdzēsības segas". Ugunsdzēsības pārklāja minimālais izmērs vismaz 1,2m x1,2 m.			24.5.3.	Parametru piemēru skatīt: https://www.eis.gov.lv/EKEIS/Supplier/Procurement/172964

Elektroniskās iepirkumu sistēmas (EIS) pozīcija vai iepirkuma piemērs – sākumpunkts tirgus izpētei

Kataloga uzbūve

66 pozīcijas 14 funkcionālajās grupās

Aprīkojums aptver pilnu patvertnes darbības ciklu — no cilvēku drošības līdz sakariem un telpas uzturēšanai

Dzīvības drošība: ugunsdrošība, gaisa kvalitāte, pirmā palīdzība

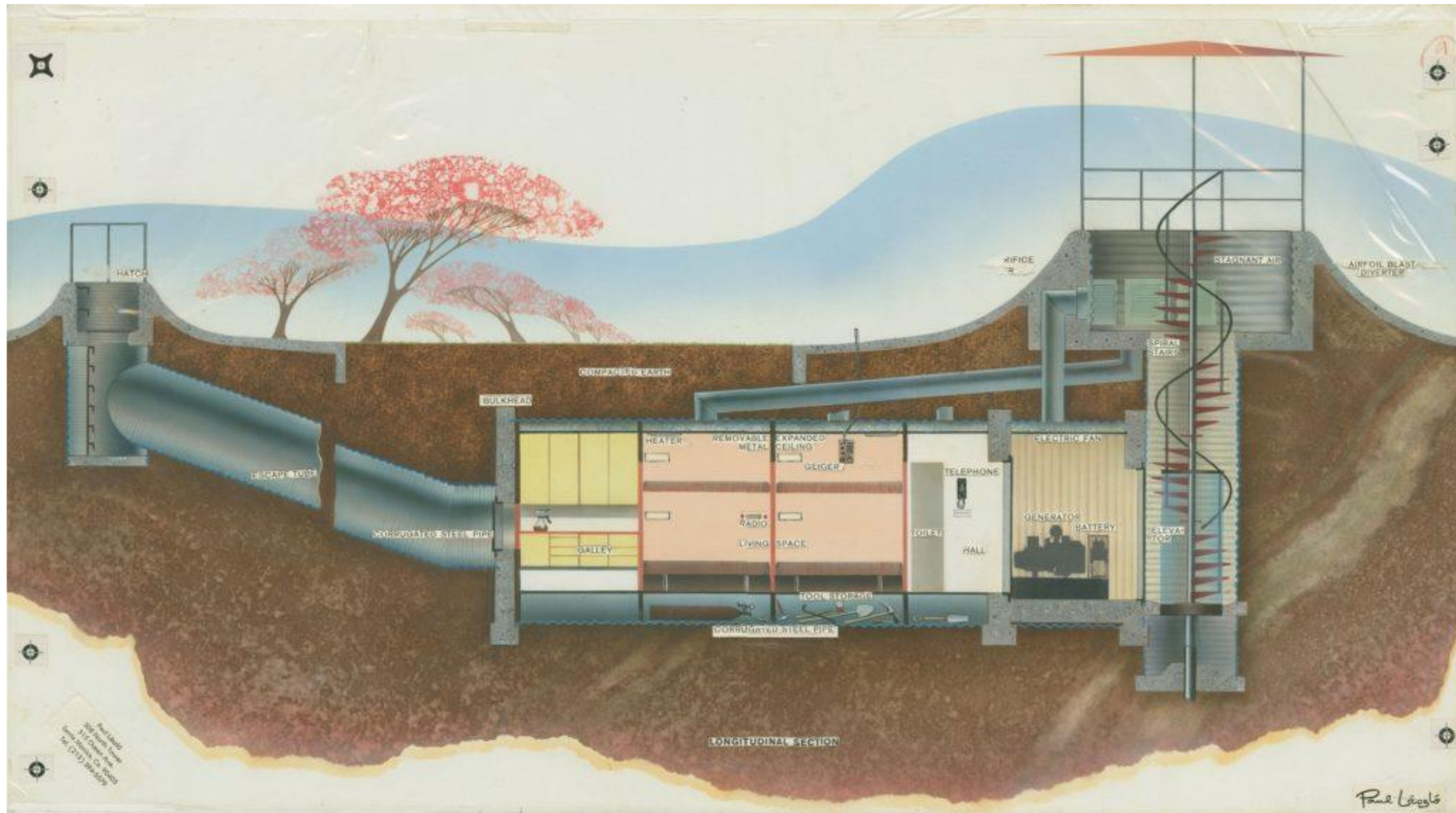
Pieklūstamība: risinājumi cilvēkiem ar kustību ierobežojumiem un palīdzības izsaukšanai

Pamatvajadzības: dzeramais ūdens, sanitārija un higiēna, sēdvietas un guļvietas

Papildu aizsardzība: ailu un konstrukciju nostiprināšana, izeju atbrīvošana

Darbības nepārtrauktība: rezerves energoapgāde, uzlāde, apgaismojums un sakari

leceres

Illustratīvs attēls

Iespējas

Pieklūstamība

Iekļūšana ar līdzcilvēku atbalstu vai tehnisko palīglīdzekļu palīdzību nozīmē, ka līdzcilvēki, izmantojot, evakuācijas krēslu, evakuācijas palagu vai matrasi, palīdz personai ar ierobežotām pārvietošanās spējām droši un cieņpilni iekļūt un izkļūt no patvertnes.

Kāpnes uz pagrabu: slīpums un drošība

Lēzenākas kāpnes	Vidēji stāvas kāpnes	Stāvas kāpnes
		
Vienādi pakāpieni Brīvi kāpņu laukumi	Margas abās pusēs Neslidošas, kontrastējošas pakāpienu malas	Jāizvērtē pārbūve vai cits piekļuves risinājums

Visos variantos: labs apgaismojums, stingras margas, sausi un brīvi pakāpieni

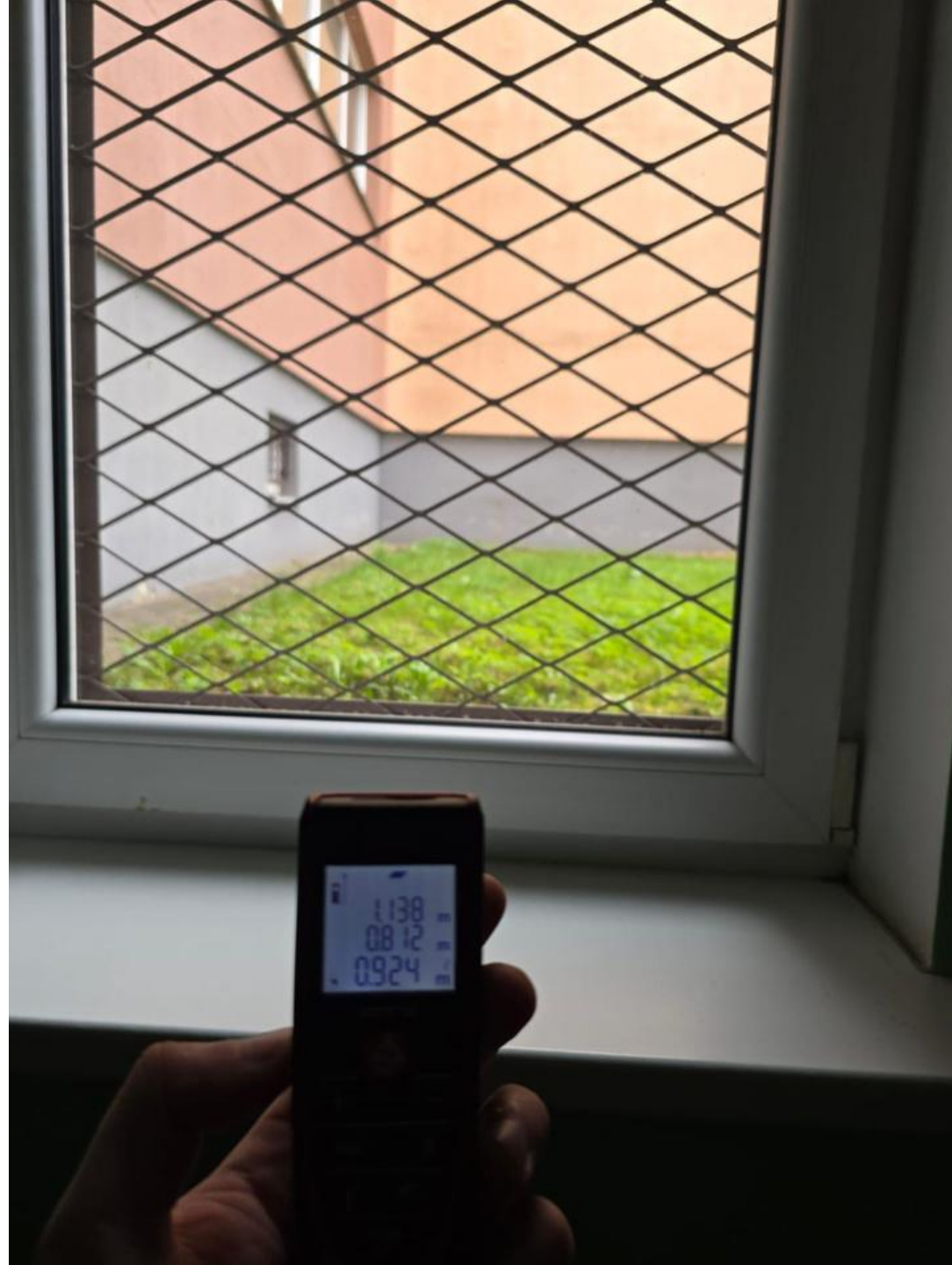
 Ja kāpnes nav izmantojamas: atbilstošs pacēlājs vai cita pieejama ieeja

Cokola stāvi

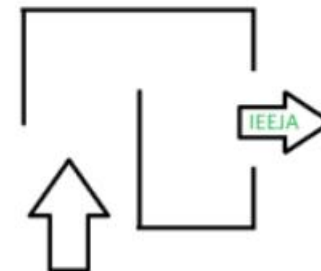
Inženierkomunikāciju tīkli

Ieeja, rezerves izeja un aiļu aizsardzība III kategorijas patvertnē

Ieejas durvis: metāla, masīvkoka vai ar metāla apšuvumu. Ja šādas durvis nav iespējams ierīkot, vadlīnijās kā vēlamais risinājums paredzēta labirinta jeb zig-zag veida ieeja

Rezerves izeja: ja lietderīgā platība pārsniedz 250 m², nepieciešamas vismaz divas izejas. Ja ir tikai vienas izejas durvis, otru izeju paredz caur citu ailu, piemēram, logu vai lūku

Aizsardzības iespējas

Smilšu vai cita beramā materiāla maisi – aiļu aizsegšanai un aizsargbarjeru veidošanai.

Betona bloki, tostarp savstarpēji saliekami bloki – aizsargkonstrukciju izveidei

Metāla aizsargvairogi, slēgi un metāla žalūzijas – aiļu aizsardzībai

Koka plākšņu vairogi – pagaidu aizsardzībai pret lidojošiem priekšmetiem; to aizsargspējas ir ierobežotas

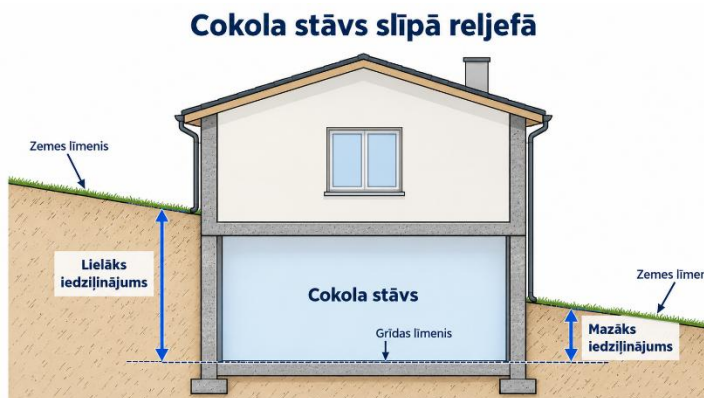
Logu aizsargplēve – stikla lausku izkliedes mazināšanai, profesionāli nostiprinot to pie rāmja

Aizsargājot aili, jā saglabā iespēja izklūt! Rezerves izejai paredzētu logu vai lūku nedrīkst padarīt nelietojamu ar aizsargbarjeru; risinājums jāpielāgo konkrētajai ēkai, saglabājot ventilāciju un konstrukciju drošību.

Somija

Somija

Igaunija

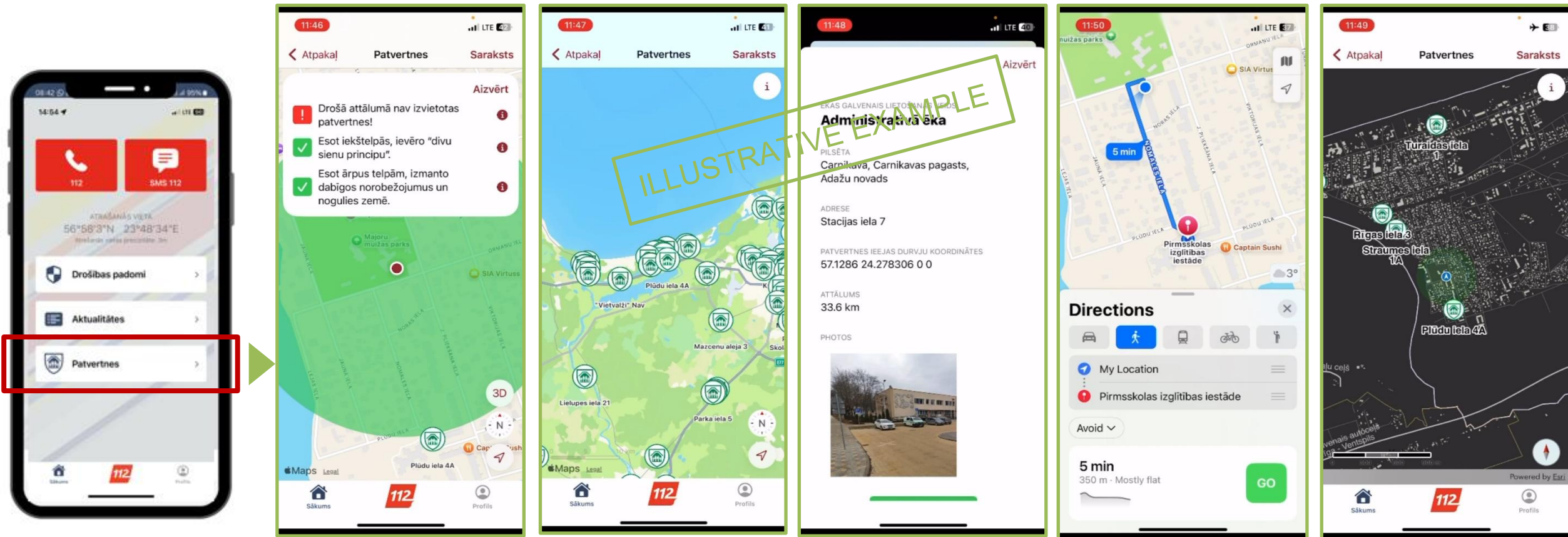

Patvertnes «112 Latvija» lietotnē

Ieteikumi par
doršību

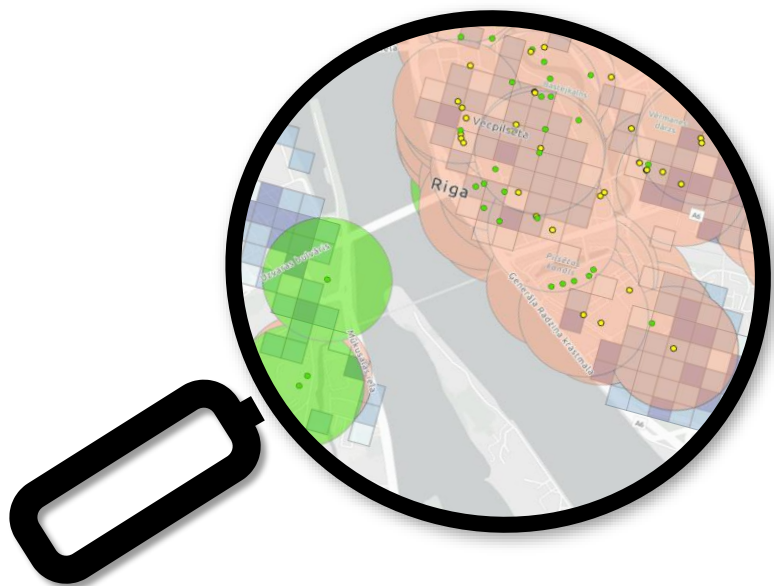
Iespēja redzēt
visas patvertnes

Informācija par
patvertni

Tālrūņa navigācija

Iespēja izmantot bez
interneta savienojuma

Patvertņu tīkla attīstība

Patvertņu tīkla veidošanā tiek ņemts vērā iedzīvotāju skaits buferzonā – **300 metru** rādiusā apkārt patvertnei

- Divas finansējuma programmas telpu pielāgošanai patvertņu vajadzībām: Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF) un Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instruments (EEZ granti).

- Privātpersonu īpašumā esošu pagrabu un pagrabstāvu iespēju apzināšana

Paldies par uzmanību!